

Az ismeretkör: Szakmai gyakorlat

Kredittartománya: 30 kredit

Tantárgyai: 1) Egyéni gyakorlat 1. (bölcsőde, óvoda), 2) Egyéni gyakorlat 2. (családi bölcsőde, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat), 3) Egyéni gyakorlat 3. (családok átmeneti otthona, bölcsőde speciális csoport), 4) Egyéni gyakorlat 4. (korai fejlesztő), 5) Csoportos gyakorlat 1. (bölcsőde), 6) Csoportos gyakorlat 2. (bölcsőde), 7) Csoportos gyakorlat 3. (bölcsőde, óvoda), 8) Csoportos gyakorlat 4. (bölcsőde, bölcsőde speciális csoport), 9) Összefüggő gyakorlat – zárógyakorlat (bölcsőde csecsemő-típegő csoport, bölcsőde nagycsoport)

Tantárgy neve: Egyéni gyakorlat 3. (családok átmeneti otthona, bölcsőde speciális csoport)

Csecsemő – és kisgyermeknevelő BA szak
Neptun kód: CSKANB1009, CSKALB1009

Kreditértéke: 2

A tantárgy besorolása: kötelező

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% gyakorlat

A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 24 gyak. az adott félévben,

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):

Speciális szempontok a Egyéni gyakorlat 3. kurzushoz

Bölcsődei speciális csoportban tett látogatás szempontjai:

- adatgyűjtés,
- megfigyelés,
- bekapcsolódás a gondozási műveletekbe,
- a nevelés gondozás feladatainak ellátása.
- bekapcsolódás a bölcsődei nevelés gondozás főbb helyzeteibe: játéktevékenységbe, mondóka vers mese, ének, mozgás, alkotó tevékenységek.

Írásbeli feladat:

- a hospitálási naplóban rögzítse a fentiek megvalósulása során alkalmazott alapelvek érvényesülését.
- A gyermek alapvető tevékenysége a játék, rögzítse a játékok fajtáját, minőségét, mennyiségét, figyelje meg, melyik játékot preferálják, használják a gyermekek gyakrabban.
- Figyelje meg, és elemezze, hogy a gyermekek társas kapcsolatait mi jellemzi leginkább?
- Figyelje meg, hogyan kapcsolódik be a mentor kisgyermeknevelő a játéktevékenységbe, kezdeményezzen és kapcsolódjon be a játékba.
- Figyelje meg, hogyan osztja meg a figyelmét a mentor kisgyermeknevelő, hogyan helyezkedik el a csoportban?
- Figyelje meg, hogyan előzi meg és oldja meg a gyermekek közti konfliktusokat, mikor, milyen módon avatkozik be.
- Figyelje meg a mentor kisgyermeknevelőt, milyen érzelmi megnyilvánulásai vannak, milyen a testi kontaktus minősége (simogatás, ölelés, érintés, ölbéli játék stb)
- Figyelje meg a mentor-kisgyermeknevelőt, hogyan értékeli a gyermekek tevékenységét, hogyan milyen szavakat használva dicséri, ösztönzi a gyermeket.

A jegyzetek rögzítése a hospitálási naplóban.

Családok átmeneti otthonának látogatásának szabályai:

Az adatgyűjtés és a megfigyelés szempontjai:

- Az intézmény szakmai munkájának főbb jellemzői.
- A családok száma, főbb jellemzői
- Az esetmegbeszélések szereplői
- Az intézmény személyi feltételei
- Kapcsolattartási módjaik a jelzőrendszer más tagjaival
- Szolgáltatások felsorolása és az igénybevétel feltételei

A jegyzetek rögzítése a hospitálási naplóban.

A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyj.

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további (sajátos) módok (ha vannak):**

Írásbeli feladat (bölcsodei speciális csoport):

Jegyzetek rögzítése a hospitálási naplóban a fenti szempontok alapján.

Írásbeli feladat (családok átmeneti otthona):

Jegyzetek rögzítése a hospitálási naplóban a fenti szempontok alapján.

A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): 3.

Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Egyéni gyakorlat 2.

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az egyéni gyakorlatot bölcsodei speciális csoportban és családok átmeneti otthonában kell eltölteni!

A csecsemő- és kisgyermeknevelő hivatásra való felkészítés. A gyakorlati képzési kurzusok célja, hogy hozzájáruljanak a megszerzett elméleti tudás gyakorlati elmélyítéséhez és a megfelelő pedagógiai attitűd formálódásához. A 2x8 óra bölcsodei speciális csoportban és az 1x8 óra családok átmeneti otthonában történő megfigyelés alatt (levelező tagozaton 1x5 óra bölcsodei speciális csoportban és 1x5 óra családok átmeneti otthonában történő megfigyelés) a hallgatók megismerkednek a kijelölt intézmények személyi és tárgyi feltételeivel, a gyermekcsoportok szervezésének, működésének, napirendjének rendszerével. Ismerkedés, adatgyűjtés a speciális csoportba illetve az otthonba kerülés okairól, háttéréről, az otthonban élő családok helyzetéről, a segítség módjáról, a felmerülő problémák megoldási lehetőségeiről. Az intézményvezetők tájékoztatója, a pedagógusokkal, szakemberekkel folytatott beszélgetések é a gyermekek megfigyelése alapján és a Gyakorlati képzési útmutató szempontsora segítségével felépített bejegyzések készítése a hospitálási naplóban.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező és ajánlott irodalom:

Feuer Mária- Nagy Krisztina: Humán szakosok gyakorlati kézikönyve, Budapest, Akadémia Kiadó, 2011, 498 old., ISBN 9789630590150

Kocsis Emília (szerk.): Tereptanári munkatankönyv. Budapest, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, 2001, 412 old., ISBN 9630093014

Balogh Lászlóné, Barbainé Bérczi Klára, Kovácsné Bárány Ildikó, Szombathelyiné dr. Nyitrai

Ágnes, Rózsa Judit, Tolnayné Falusi Mária, Vokony Éva (2009): *A bölcsődei nevelés – gondozás szakmai szabályai. Módszertani levél.* Szociálpolitikai és Módszertani Intézet, Budapest ISBN:- <http://www.feherkereszt.hu/2012/data/userfiles/file/tudastar/a-bolcsodei-neveles-gondozas-szakmai-szabalyai.pdf>

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek**(*tudás, képesség* stb., KKK 7. pont) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri az intézményes kisgyermeknevelés alapvető dokumentumait, jogszabályi hátterét, az intézményes kisgyermeknevelés céljait, alapelveit, feladatait, tevékenységformáit, módszertani eszköztárát és az azok közötti összefüggéseket.
- Részletesen ismeri a három év alatti korosztály fejlődésének, érésének jellemzőit, a kisgyermek biológiai és pszichés szükségleteinek kielégítésével kapcsolatos feladatokat, korszerű gondozástani ismeretekkel rendelkezik, tisztában van az egészséges életmód kialakítását megalapozó eljárásokkal.
- Tisztában van a fejlődés szociokulturális meghatározottságával, kontextusával, komponenseivel és determinánsaival, értelmezni tudja az ebből fakadó különbségeket. Ismeri a családközpontú kora gyermekkori intervenció intézményrendszerét, lehetőségeit, feladatait, módszereit.
- Tisztában van az első életévek későbbi életutat megalapozó szerepével, a három év alatti gyermekek fejlődési, érési folyamatairól és azok alakulását befolyásoló tényezőkről szaktudományos ismeretekkel rendelkezik. Felkészült a korosztály fejlődésének nyomon követésére alkalmas eszközöket és módszereket illetően.
- Ismeri a fejlődés támogatásához az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével választható stratégiákat és módszereket.
- Ismeri a kisgyermekkori tanulás jellemzőit, tisztában van a játéknak, mint a kisgyermek legfontosabb tevékenységének, és mint a tanulás legfontosabb színterének a fejlődésben betöltött szerepével.
- Korszerű játék-módszertani ismeretekkel rendelkezik, tájékozott a korosztály számára ajánlott játékeszközöket illetően.
- A művészeti nevelés (gyermekirodalom, ének-zene, vizuális kultúra, a mozgásfejlődés és a nyelvi, kommunikatív fejlődés) támogatása területén a három év alatti korosztályhoz illeszkedő módszertani ismeretekkel rendelkezik, és tisztában van e tevékenységek személyiségfejlesztő hatásával.
- Szaktudományos és módszertani ismeretekkel rendelkezik a családról, a családi nevelés elsődlegességéről és a családdal való együttműködésről.
- Tájékozott a családvédelem és a családsegítés lehetőségeit és módszereit illetően.
- Rendelkezik olyan tanácsadói ismeretekkel, melyek segítségével a szülőket támogatni tudja a gyermek otthoni nevelésében, szülői szerepük kiteljesítésében

b) képességei

- Pedagógiai, pszichológiai, egészségtudományi, társadalomtudományi és módszertani tudását holisztikus szemlélettel és adaptív módon, a gyermekek egyéni sajátosságainak és a korosztály jellemzőinek figyelembevételével alkalmazza.
- Képes a társadalmi jelenségeket, folyamatokat értelmezve átlátni azok pedagógiai következményeit.
- A három év alatti gyermekek és a gyermekcsoport ismeretében az adott intézmény célkitűzéseire és szakmai kereteire igazodva meghatározza a nevelés céljait, feladatait és tartalmait, megtervezi, alakítja, elemzi és értékeli a pedagógiai folyamatot.

- A három év alatti gyermekek szükségleteinek figyelembevételével alakítja ki a gyermekek életterét, a tartalmakat a gyermekek fejlettségéhez igazodva választja meg, és közvetíti.
- Támogatja a gyermek önállósodását, a szokások és az egészséges életmód alakulását.
- Képes a három év alatti gyermekek fejlődésének nyomon követésére, az eltérő fejlődési ütem felismerésére, és az érési-fejlődési folyamatok egyénre szabott, differenciált befolyásolására, az ehhez szükséges módszertani kultúra kialakítására.
- Felismeri a kisgyermek biológiai és pszichés szükségleteit, és azokat differenciáltan, a gyermek érési-fejlődési folyamataihoz és igényeihez illeszkedő módon elégíti ki.
- Megteremti a játék feltételeit, és a kisgyermek igényeihez igazodóan támogató, gazdagító módon vállal szerepet a gyermek játékában.
- Kielégíti a kisgyermek esztétikai szükségleteit, szakszerűen támogatja a különböző művészeti ágakhoz kapcsolódó kisgyermekkorai alkotó és befogadó tevékenységeket, a fejlődő gyermeki kreativitást. Támogatja a motoros képességek és a nyelvi, kommunikatív képességek fejlődését.
- Az egyes családok jellemzőihez, szükségleteihez, élethelyzetéhez igazodva megerősíti a családi nevelés értékeit, kompenzálja az esetleges hátrányokat, a gyermek fejlődésének támogatása érdekében erősíti a szülői kompetenciát, együttműködik a szülőkkel, a családdal.
- Képes a szakmán belüli és a szakmák közötti együttműködésre.
- Képes segítő beszélgetés vezetésére mind egyéni, mind csoportos helyzetben.
- Rendelkezik a szakmai tevékenységéhez szükséges kommunikatív képességekkel.

c) attitűdje

- Elkötelezett a három év alatti gyermekek tevékenységei, a gyermekek fejlődését támogató környezet kialakítása és a fejlődés támogatása, a családközpontú korai intervenció szemléletmódja iránt.
- Elsődlegesnek tartja a gyermek egyéni igényeihez igazodó szükséglet-kielégítést, gondozást, az egészséges szokásrendszer kialakítását.
- Elkötelezett a kisgyermekek játékszükségleteinek kielégítése iránt, szívesen vesz részt a játékban, a játék örömet okoz számára.
- Nyitott a szimbolikus önkifejezési formák irányába, szívesen vesz részt művészeti tevékenységekben.
- A kisgyermek és önmaga kreativitását örömmel éli meg.
- Személyiségét és tevékenységét a gyermek tisztelete, feltétel nélküli elfogadása jellemzi.
- Befogadó és multikulturális szemlélettel rendelkezik.
- Problémaérzékenység, előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd és etikus magatartás jellemzi.
- Nyitott a gyermekek, családok és a szakmai közeg jelzéseire, partneri kapcsolataiban együttműködő.
- A szakmán belüli és a szakmák közötti kapcsolatokban bizalomra, kölcsönösségre törekszik, tiszteletben tartja a kompetenciahatárokat.
- A megismert kisgyermeknevelői szerepekkel azonosul, képes azok hiteles közvetítésére és felelősségteljes ellátására.

d) autonómiaja és felelőssége

- Beosztásával járó autonómiájával felelősséggel tud élni.
- Felelősséget vállal a rábízott kisgyermekért, gyermekcsoportért, a nevelés folyamatában hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Felelősséggel tartozik a gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.
- Szakmai fejlődését autonóm módon, tudatosan és reflektíven irányítja.
- A jogszabályok és intézményi szabályok szabta keretek között önállóan dönt a munkájával összefüggő problémahelyzetek megoldásáról
- Szakterületének etikai és munkavállalással, munkavégzéssel kapcsolatos szabályait, elvárásait ismeri és betartja.
- A nevelőközösség kompetens, egyenrangú tagjaként a közösség érdekében is vállal feladatokat, és ezeket kellő autonómiával és felelősséggel látja el.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Udvarvölgyi Zsolt András, főiskolai tanár, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Gyimesi Ildikó, tehetséggondozó munkatárs